

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marția, Joi și Sâmbata.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45.
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Suum cuique.

Sâmbăta viitoare se va desvêi monumentul unui soldat, care în anii de tristă amintire ai revoluțiunii a cădut pe câmpul de luptă pentru împêratul căruia i-a servit cu credință.

Desvêlirea se va face în mod sêrbătoresc, cu pompă militară, după cum merită ostașul credincios, care a murit cu arma în mână pentru monarhul seu.

50 de ani au trecut dela resboiul intern, care a răpit atâtea vieți de ômeni, și atâtea miserie a adus cu sine și a lăsat după sine, în patria noastră iubită.

În acest lung interval ranele vechi s'au vindecat, și sub scutul constituțiunii patria noastră a fost pusă în posibilitatea de a se desvolta liber, și dacă dorințele monarhului erau decisive, de bună samă sub scutul constituțiunii tôte popôrele deopotrivă s'ar fi desvoltat, fiind interesul statului egala guvernare a tuturor popôrelor.

În acest lung șir de ani ne-am dat a cunoșce rătăcirile și a stima după cuviință împlinirea datorinței către patrie și către tron.

Este dorința monarhului ca meritele militarului să fie considerate, fidelitatea până la môrte să fie pusă ca model înaintea generațiunii de ađi, înaintea elevilor militari, cari ađi-mâne vor încinge sabia pentru apărarea patriei și a tronului.

50 de ani au odichnit, în piața unde a cădut cu arma în mână, rămășițele pămêntesci ale lui Hentzi și ale tovarășilor lui, eroi toți, cari au știut muri sub steag, steagul însă nu l'au lăsat din mână.

Monumentul ridicat în onôrea acestor eroi a fost scandală în ochii unșurilor din capitala țerei noastre, și în anul acesta a dispărut acel monument din piața Sfântului Georgiu din Buda.

Osemintele eroilor au fost ridicate cu pietate și puse la alt loc; de asupra lor s'a ridicat din nou monumentul.

Era acest loc un loc ferit.

Menițiunea lui era să fie dîlnic privit de elevii militari, cari în Hentzi și în camerađii lui sê vadă pe militarul, care cu credință a servit monarhului seu.

Din esemplul acestor eroi sê se inspire cadeții, din acel esemplu sê și formeze caracterul, și sê aibă mângăierea, că monarhul, că armata, are recunoștință pentru cei-ce au cădut cu arma în mână pe terenul de luptă.

Ômenii cu caracter stiméză și în neamic curagiul, disciplina, simțul de datorință și eroismul.

O sémă de ômeni, cari trăesc încă și acuma din cultul lui Kossuth, agitéză și acuma în contra monumentului Hentzi, adăpostit în grădina școlei militare din Budapesta.

Și tocmai acei ômeni agitéză mai tare, tocmai aceia strigă contra monumentului, cari în sêptemâna trecută au arangeat sêrbare națională unui poet, care în resboiul civil a cădut luptând contra legiuitului monarh.

Contra acelei sêrbări nime nu a agitat, nime n'a scris un singur cuvânt.

Și acuma, când vorba e de amintirea unor soldați bravi, curentul Kos-

suthist vede o umilire a țerei prin stimarea memoriei soldaților, cari au murit pentru monarhul, căruia i-au jurat credință.

Tot asemenea fac ômenii din acest curent, când noi români cu pietate amintim memoria bărbaților nostri, cari în acele zile de tristă aducere aminte au luat arma și și-au jertfit vieța pentru legiuitul monarh.

Sê dăm fie-căruia aceea ce-i compete. Sê stimăm memoria ômenilor mari, sê crescem tinêra generațiune în spiritul adevêrului și al dreptății, și sê recunoșcem meritul chiar și în neamicii nostri!

Suum cuique.

Intrevederea dela Petersburg se dă tot mai mult pe față, că e departe a fi o simplă întrevedere de „curtuasie”, ci o vizită cu marcate tendințe politice. Conte Murawiew, ministrul rusesc de externe, a dat Sâmbătă un prând în onôrea dlui Delcassé, ministrul francez al afacerilor străine. La prând contele Murawiew a ridicat un toast scumpului sêu coleg francez, mulțumindu-i că a aprobat din nou, prin grăbirea călătoriei sale, în ce măsură legăturile care unesc așa de strâns Franța cu Rusia, au apropiat Parisul cu St. Petersburgul.

Delcassé a răspuns mulțumind contelui Murawiew de primirea ce i-s'a făcut și se felicita că constată, că legăturile puternice pentru salvarea comună a celor două țeri, au devenit mai intime, și vor putea fi și mai intime în viitor. Ministrul francez și-a exprimat părerea că este convins, că printr'o schimbare frecventă de visite amicale, depărtarea dintre St. Petersburg și Paris se va micșora din ce în ce mai mult.

În aceeași zi, dl Delcassé a fost primit de către Țar, și Țarul i-a conferit ordinul lui „St. Alexandru Newsky” cu briliante.

Iar mai bătător la ochi e, că tot atunci Țarul a primit în audiență particulară și pe ministrul României dela St. Petersburg!

De unde a pures, și unde a ajuns? Sunt abia de cece ani de când un număr mic, neluat în samă, de deputați idealisti ai câtorva parlamente, s'au întrunit la Paris pentru prima-dată într'o consfătuire modestă, într'un hotel, unde au pus basă Conferențelor interparlamentare. Nu-i prea lua nimenea în serios atunci. Toți țiceau: idei frumoșe, dar numai idei, plutind în aer în regiuni prea înalte pentru a atinge vreodată pământul...

Și vedeți astăzi ce au ajuns? Au ajuns a fi deja locul de convenire a cuintesenței, a flôrei tuturor parlamentelor europene! Mai mult! A ajuns micul început să fie ađi considerat ca părintele congresului grav și serios inițiat de Țarul Rușilor. Acest congres de desarmare e socotit ađi de lume, ca primul triumf al Conferenței interparlamentare, inițiată și cultivată de idealisti membri ai parlamentelor.

Pentru aceea când êstan membrii acestei conferențe și-au făcut întrarea în Cristiania, ei au și fost primiți cu adevêrată primire de triumf, mulți la număr, și îmbrățișați ca membrii celui mai mare și liber parlament din lume! Un vapor special, splendid, li-a ieșit în cale la Copenhaga și i-a dus la Cristiania, iar membrii parlamentului norvegian li-au

grăbit nainte spre a-i întâmpina deja pe largul mării, pe o corabie frumos împodobită cu stindarde variate.

Vaporul care aducea pe membrii străini ai Conferenței, s'a întâlnit cu cel pe care veneau spre întâmpinare norvegienii, în fața fortăreței „Oscarborg”. Când corăbiile s'au apropiat și deputații norvegieni au trecut pe corabia ôșpeților, din fortăreața Oscarborg s'au dat câteva salve de tunuri, ca salut! Iar când au trecut pe aproape de còstele fortăreței, miliția de pe țerm a primit cu salve de „hurra!” vasul cu ôșpeții, iar musicile militare au cântat hymnul norvegian.

La apropierea de portul Cristianic, alt șir de vase mai mici le-au ieșit în cale și s'au alăturat vaporului care aducea pe streini. La întrarea în port, salve de tunuri i-au salutat. Pe țerm lume uriașă. În oraș primire grandioșă, așa cum nobilii Norvegieni au cređut că se cuvine unui grup de bărbați purtați de cele mai nobile idei: de a apropia plinirea vremii în care cruntele și sleitòrele de averi rêsboie, sê fie măcar împuținute dacă nu încungiuurate cu totul, și între popôrele însêși sê se readucă domnia dreptății, frățietății!

Hotărîrea ce au luat-o în ședința lor din urmă, pe care am arătat-o în numărul trecut, îi face pe membri Conferenței să merite cu adevêrat numele lor bun și considerația ce li-s'a arătat și de Norvegieni în splendida primire ce li-au făcut.

„Institutele române de bani”.

Sub acest titlu „Bud. Hirl.” primit ađi, aduce un primarticu asupra băncilor românești, care începe cu următoarele constatări a progreselor reale ce le facem noi ca popor:

„Nainte cu câteva zile scriind despre instalarea episcopului valah dela Arad Goldiș, am amintit de acea declarație a episcopului Popea, că în vremea lui Șaguna poporul român figura numai ca turmă mică, iar ađi e mare și puternic. Am adaus la asta, că nainte cu 50 de ani în părțile ardenele era numai o masă română, ađi este popor român, și și cultură. Ba sunt la noi și tendințe economice ce se mândresc cu succese mari și de netăgăduit. Conștiința Românilor s'a deșteptat și în privința acêsta, și ei înaintéză pe drumul încă neumblat, cu neașteptată siguranță...”

Și pentru a dovedi acêsta, face o revistă asupra stării și desvoltării institutelor române de bani, — pe care o vom reda și noi în alt număr. Și până atunci însă protestăm contra atribuirii de tendințe politice băncilor noastre, atribuire ce Țarul maghiar li-o face sigur cu gânduri de a le strica!

Din diecesa Aradului.

Vorbirea-program a Prea Sfinției Sale episcopului Iosif Goldiș.

Dumnezeu cel ce în mod necuprins de minte, conduce destinele omenimei și a omului singuratic, așa a voit, ca astăzi în trépta cea mai înaltă a preoției sê-mi ridic cuvântul, ca archipăstor, de pe același amvom al bisericeii catedrale arădane, pe care nainte cu 30 de ani am pășit primadată ca cetitor în trépta cea dintâiu a preoției.

Căci din darul lui D-zeu și voia poporului pronunțată prin votul sinodului nostru eparchial, aprobat de sinodul arhieresc, și întărit de Maj. Sa Impêratul și Regele nos-

tru apostolic, primind darul arhieriei și cu el acest toiag al conducerii, astăzi, după cele sêvrșite de ilustrul mandataru metropolitan, Preasfințitul Domn Episcop al Caransebeșului, sunt introdus de episcop al diecesei Aradului, de care diecesă, începând dela brațele maicei mele, mă légă tôte suvenirile, unde din popor m'am născut, am crescut și am petrecut binele și rêul împreună cu acei frați iubiti, pe cari după darul arhieresc cu care sunt îmbrăcat, de astăzi înainte îi socotesc de fii mei sufletesti, pentru al căroră bine și fericire a mă lupta nu voi înceta până la ultima mea rêsufare; căci numai așa pot conta și eu la iubirea, alipirea și conlucrarea lor în scopul măreței mele misiuni; precum numai așa voi putea avê parte și de bucuria Domnului destinată bunilor și credincioșilor slugitori ai lui.

Par'că vêd, Domnilor și fiilor mei, din fețele vòstre îndreptățita dorință de a cunoște mai în detaiu programul conducerii mele, precum acêsta am promis-o, când mi-s'a publicat rezultatul alegerii în sinod.

După-ce a ajuns Moise cu poporul la socrul seu Ietro în Madian, ședea singur, judecând cauzele poporului, de dimineța până sara.

Ietro vêdând acêsta i-a đis: „Nu este bine lucrul, care faci. Prea te ostenești, și tu și tot poporul acesta, care este cu tine; acest lucru este prea greu pentru tine; tu nu-l vei putea face singur. Ci din tot poporul îți alege ômeni vrednici, temători de Dumnezeu, ômeni ai adevêrului, cari sê urască lăcomia, și îi pune capi peste o mie, capi preste o sută, capi preste cincideci și capi preste de cece. Acestia sê judece poporul în tot timpul, și sê fie, ca tôte cauzele cele mari sê țile aducă ție, și tôte cauzele mici sê le judece ei. Și sarcina ta se va ușura, dacă ei o vor purta împreună cu tine”. Și spre binele poporului lui. Moise a primit sfaturile preotului Ietro.

Pe acestea se baséză constituția noastră bisericească cuprinsă în statutul organic. Și marele Andreiu asemenea lui Moise, mântuindu ne biserica de absolutismul ierarhiei străine, a dat-o în mâna poporului, conform canonului, după care are sê și aleggă pe unul din neamul seu. A știut acest prelat nemuritor, că ômeni singuratici, fie chiar și prelați, ușor pot rătécii, dar un popor întreg nu se pòte renega, căci ar fi lucru nenatural.

Astfel statutul organic basat și pe cuvintele lui Isus Christos că: „Unde veți fi doi sau trei adunați în numele meu, acolo voi fi și eu în mijlocul vostru”, ne este cel mai scump tesaur; este temelul existenței bisericeii noastre naționale române.

Deci sê păstrăm cu scumpătate așezămintele bisericeii noastre și în special prescriesele statutului organic, căci numai așa vom constata în fața lumii, că suntem maturi pentru liberalele lui dispozițiuni, de mulți invidiate; și păstrarea va sta deosebit în aceea, dacă atât corporațiuni, cât și indiviđi le vor respecta, începând dela congresul național până la comitetul parochial și dela metropolit până la clopotariu bisericeii.

Pe acestea se va basa conduceria smereniei mele, și atunci sarcina arhieriei îmi va fi mult mai suportabilă, și la sfîrșitul vieții dându-mi seamă, liniștit voiu đice: bună luptă am luptat, lucrul l'am împlinit și credința o-am păzit.”

Din darul lui D-zeu, activitatea mea archipastorală are necondiționat a se estinde la cele trei categorii de fii sufletesti, simbolisate din vechime prin arborele, ale cărui crengi se mândreau a fi superioare și preferite, căci ele produc florile și pòmele, și prin urmăre

sunt spre decorația arborelui, și spre mai mare folos stăpânului.

„Ce ați face voi, dacă eu nu v'asți susținea?” a zis tulpina. „Dar noi ce suntem?” au răspuns atunci din pământ cu un vuet detunător rădăcinile.

Va să dăcă după al meu program de viață, avem a ne cugeta mai pe sus de toate la rădăcini, adică la popor, căci pentru acesta a venit Iisus Christos pe pământ; apoi la tulpină sau centru, de unde au să emaneze ramii aducători de flori și rodă.

Până vom avea puterea în popor, ca ore-când Anteus în luptă cu Hercules, după a mea credință nu vom fi învinși de curenții păgubitor al timpului.

Deci conducerea ierarhică are a se estinde cu ochii lui Argus la cele trei stadii ale vieții poporului:

La pruncul din brațele mamei, în casa părinților;

La elevul din școlă sub conducerea învățătorului, și

La creștinul ajuns în școlă vieții, sub conducerea pastorală a preotului.

Vitalitatea ori defectuositatea omului își are începutul încă sub aripile părinților. Cunoștem adevărul dăcălei, că de comun iubirea părinților e orbă și preocupată, încât nu poate vedea și îndrepta defectele erezite din naștere, precum nu poate cu destulă precauție paralisa nici influințele păgubitoare din afară.

Din această cauză la vechiul popor al Greciei erau luați băcții de la mame și se creșteau comun sub controla autorităților publice; rezultatul a fost classicitatea în științe și arte, și eroismul în lupte, încât ostășimea lor până la Alexandru cel mare a fost neînvingibilă.

În stadiul al doilea iubirea e amestecată cu areala disciplinei; aci formarea armonică trupescă și sufletescă a băiatului sub conducerea învățătorului are să ne preocupe mai pe sus de toate în al cărui scop avem trebuință peste tot de școlă corespunzătoare, cu învățători cualificați, cari să stee la înălțimea chemării lor, sub inspecțiunea superiorității bisericesti.

(Va urma)

Ochi au și

— nu vor să vadă!

(=) Infruntea programei gimnasiunii superior de stat din Elisabetopol pe anul școlar trecut, aflăm și un tractat despre „Educațiunea socială”, scris de Dr. Maximilian Mahler (se vede și după nume că e Maghiar), care e o dovadă viuă despre degenerarea până la care a ajuns în patrie la maghiarării. Ei un tractat, care în capitolul seu „Valorisarea patriotismului societății” (!) „A társadalom hazafiságának értékesítése”. Ce o mai fi și asta? Am audīt de „valorisarea” untului, laptelui, brânzei, etc. adică de a câștiga parale cu ace-

stea, dar de „valorisarea patriotismului” acum audim primadată!), — șovinismul profesorului „maghiar”, e de o calitate ce își face repulsiune. Licitează în doriri de rău aședemintelor culturale a nemaghiarilor, cât un ungur curat n'am crede că ar putea să liciteze mai „prima”!

„Maghiarul” Mahler începe așa:

„Influința adencă a societății asupra stării școlii și asupra rezultatului ce e a se atinge, o putem experia și în ținuturile cu naționalități. În astfel de locuri, unde partea mai cu stare și mai inteligentă a populațiunii, nu simpatizează cu școlă de stat, unde conducătorii poporului, sau mai bine zis amăgitorii lui, lucrăză în taină și sub mantana autonomiei maghiare, și cochetăză cu inimicii deschiși ai patriei, acolo poate corul tinerimii să tot cânte cu artistică tactică „Szozat”-ul, acolo putem tot arangea la petreceri patriotice, acolo îi poate tot turna profesorul vorbirii serbătorești în inima lui de patriot, acolo poate tot declama cutare tiner, în mod clasic, pe „Talpra Magyar!”, — *resună astea toate fără ca să producă macar o înriurire trecătoare asupra sentimentului antimaghiar al publicului, fără ca să facă cea mai mică impresie asupra sufletului preocupat al tinerilor de limba străină. Acolo astfel de serbări (naționale-maghiare adică) sunt numai distracție gratuită publicului, iar elevilor o di de vacanță dobândită ușor.*

„În astfel de locuri poate statul să tot ridice la institute de învățământ de model, acolo își poate guvernul trimite tot pe cei mai cualificați, cu tact și mari patriotici profesori: scolarul de naționalitate streină, dacă trebuința egoistă i-o pretinde, primește binefacerea școlii maghiare, din punct de vedere al folosului îi învață el cum îi învață limba, dar nu va fi străbătut de sentiment maghiar, nu va fi răpit de însuflețire maghiară, căci societatea din jurul seu și care înriurește asupra lui, nu e amic statului maghiar, nu e credincioasă ideii naționale maghiare.

„Dacă și privim neîntrerupt asupra stelei care arată direcția unității noastre de stat și naționale, o putem face numai cu ochi de jumătate închiși, — căci altfel trebuie să observăm și pe „Ursul cel mare” care se plimbă prin locurile tufose ale patriei noastre și calcă în picioare cu bătărie tinerile plantațiuni ale culturii maghiare, și pentru a-l face imposibil pe acesta, ar trebui să ne adunăm toate forțele și să ne folosim cu minte toate minutele anilor de pace internațională. Cu ochii deschiși și cu privire luminată, vom ajunge la acea regretabilă convingere, că în 32 de ani de independență de stat, foarte puține comune nemaghiare s'au prefăcut în maghiare, că foarte puțini cetățeni de limbă streină, se folosesc de limba maghiară, când nu e vorba de interesele lor egoiste ci de afaceri de inimă a lor, când adică nu-s avisati la ajutorul judecătorilor, administrației, ci sunt în sinul familiei, când se rōgă, când plâng, când se bucură ori înjură...”

Și ca să ajungă ómenii cât mai curând și a plânge, și a se ruga și a se bucura și a înjura (asta mai ales!) ungurește, neașul Mahler propune: *kisdedovodá și școlă ungurească de stat în fiecare comună ori-cât de amărită!* Atunci poate că începe din jos în sus maghiarizarea = fericirea patriotică!

În loc ca după astfel de constatări, altfel reale, că nu plătesc nimic toate sforțările de 32 de ani de a ne maghiariza, să vie ómenii la adevărata cuprindere a lucrului și să o lase în foc siluire și amărare, și alor și a popórelor nemaghiare, ei se încuriază (desperată încuriazare!) și se îndemnă la tot mai rău! Și acum tocmai profesorii o fac în programele școlare. Trist, dar în zadar.

„Ochi au, și nu vor să vadă!”...

De altfel vom mai da specimene din înțelepciunile mahler-iane din numitul tratat.

Dela Cristiania.

Lăsăm în cele de mai jos să urmeze o parte din discursul dlui V. A. Urechă ținut la Conferența interparlamentară din Cristiania.

„În numele senatului națiunii române, ce am onórea de a represinta astă-dată oficialmente în sinul conferinței a IX-a interparlamentară, cum și în numele grupului parlamentar român, salut cu un entusiasm frumós a țării a Norvegiei.

În patria mea sórele suride și străluceste la prima óra a zilei: dar lumina de Nord este care face să nască marele opere imortale.

Pentru noi Români, Norvegia nu este numai țara ospitalieră, unde a IX-a conferință a aflat o recepțiune memorabilă; mai este încă și țara ce noi voim s'o avem de model al propriei noastre dezvoltări naționale.

Admirabila luptă a ómenilor săi politici pentru a conserva Norvegiei totă individualitatea ei națională, chiar și în manifestațiunile externe cele mai minime, este pentru noi o garanție, că timpul nu este departe, unde marii noștri colegi din conferențele interparlamentare, vor fi recunoscut necesitatea de a nu neglija importanta chestiune a naționalităților, fără rezolvarea echitabilă a căreia, nu se poate afla calea păcii perpetue!

Posibil este, vai! ca interese rău înțelese să priveze ómenirea de plina reușită a Congresului de la Haga; dar atunci mai mult de cât altă dată, Conferința interparlamentară caută să viețuiască, iar a trăi pentru ea însămnă a lucra la realizațiunea idealului seu: stabilirea Tribunalului de arbitragiu și desarmarea universală.

Salut respectuos, a IX-a Conferență care nu perde din vedere acel mare ideal.

„În Magnis et voluisse sat est.

Viscolul îl primi cu șuerătura-i lungă, împănându-i barba cu praf be zăpadă.

Pentru densusul nimic par'că nu era nou; era deprins cu densusul ca și cu căldura; își vedea liniștit de drum: liceul 'i-era ținta, la densusul trebuia să ajungă, și pașii lui tremurândi îl duceau cătră el.

Ca și un cal de poștă, care nu are trebuință de a fi oprit la hanurile după drumurile batotărite de densusul o viață întrégă, bētrānul dascāl, mai rāsucit în loc, mai împins de la spate de viscol, mai înecat de zăpadă, încetă din umblet din instinct, căci gândul îi era dus în altă parte..., ajunsese.

Drumul fiind anevoios, întârziase.

Pripit deschise porța... cu pași repezi, făcend să rāsune gheața sub ciocăniturile bastonului său, se îndreptă spre clasa sa, și, scuturându-și picioarele, ca o fantomă îmbrăcată în alb, intră, ca să-și facă cursul, să fie prelegerea.

Grozăvie!.. Un fior îi trecu prin inimă!.. Ochii lui se îndreptară când spre bănci, când spre catedră!.. Elevii erau toți în clasă, *catedra însă ocupată de un altul, tiner, precum densusul fusese, robust precum densusul era, cu patru-deci ani înainte!..*

Realitatea îi scóse mintea din zăpăcălă. El și-adus aminte că în ajun îl pusese în pensie din oficiu!.. Buzele sale tremurând lăsară să-și scape niște șópte, și amărit părăsi locașul acela, în care picătura cu picătură tineretea lui se scursese...

Viscolul îl primi iarăși în brațele sale, și cântecul său jalnic începu să-și resune iarăși pe la urechi!.. Lacrămile scurse după obraji în barba lui stufoasă, gerul le preschimbăse în diamante de ghiață!.. Un oftat lung scăpă din pieptul său, și, proptindu-se cu putere în cărligul bastonului, legănându-se și rāsucindu-se în loc, spintecând cu anevoință, cu capul înainte, torentul de zăpadă care îl năpădea, porni spre cuibul său, cald, iubitor, unde copiii și nepoții lui, nu-l scosese rău încă la pensie...

Desmădulat de lupta morală de o potrivă, ca și de aceea a urgiei ceresci, ajunse. Găfăind urcă una câte una treptele scării, tîrindu-se de balustradă și împingându-se cu temeiul în cărligul bastonului său... Deschise ușa camerei cu o mână nervoasă și intră... Căldura, care alta-dată îi făcea mai bine, de data asta părea că-l sugrumă!.. Palpitația inimii, de care suferea de mult, îl apucă... Îl trebuia aer, aer mult

Revistă Externă

Arbitragiul și presa germană

Vorbind de rezultatele conferinței păcii la Haga, „Norddeutsche Allgemeine Zeitung” constată, că rezultatele sale efective, trebuie considerate ca un progres real al civilizației.

Convențiunea asupra arbitragiului va aduce în câte-va cazuri róde bune, dacă se va aplica într'un mod înțelept și moderat, cu toate că nu este aplicabilă marilor chestiuni vitale care interesază popórele.

În ori ce caz, dăce, conferința va da o glorie durabilă nobilului ei inițiator.

Rescolă din cauza fómetei, în Basarabia.

Prin București vine trista veste, că în urma fómetei ce băntue în nenorocita Basarabia, au erupt în mai multe părți rēscóle țărănesci. În Bolgrad s'a încăerat miliția cu țărani, în urma căreia 20 de țărani au fost omorâți și 60 grav răniți!

Asociațiunea în Munți.

Adunarea Despărțământului Abrud al Asociațiunii s'a ținut la 11/23 Iuliu în Lupșa

Înaintea de deschiderea ședinței s'a celebrat servițiul divin în bisericile ambelor confesiuni.

La 10 óre s'a deschis ședința de cătră directorul dl Dr. Vasiliu Preda, adv. în Cămpeni, prin o vorbire acomodată, despre însămnătatea și influința Asociațiunii asupra poporului, îndemnându-i prin cuvinte căldurose a sprigini acest focul de cultură.

A urmat apoi citirea rapórtelor comitetului, cari toate s'au aflat în bună ordine.

Adunarea ia spre plăcută cunoștință activitatea comitetului, apróbă conclusele și primesce propunerile lui.

Urmăz 2 disertațiuni, una ținută de harnicul preot și notar al despărțământului Demetriu Goia, despre însămnătatea bibliotecilor populare pentru cultura poporului român.

A fost compusă cu destulă dibăcie, în stil popular, ascultată fiind cu mare atențiune.

A 2-a disertație a fost a părintelui Ioan Todescu membru pe viață al Asociațiunii, despre „Datorințele preotului”. Frumósă temă, prelucrata ei și mai frumósă ar fi fost, dacă mai lipsea din prea multă citate din s. scriptură.

Comisiunea alésă pentru încasarea taxelor dela membrii vechi și noi, ne aduce îmbucurătórea scire că s'a făcut un nou membru fundator, dl avocat din Cămpeni Dr. Zosim Chirtop, fiu din crerii munților, însetat pentru înaintarea poporului seu, solvind o tacsă de 201 fl. v. a.; pe lângă aceia s'au mai adunat de la alți membrii ordinari și ajutători aprópe 200 fl. remânend lista și mai departe deschisă.

care să-și țină viața, pe care o simțea că este aprópe să-și plece din corp!.. Instinctul de conservare îi dete putere;.. clătínându-se, se îndreptă spre ferăstră, pe care o deschise și... apucând cordonul clopoșelului simți că o perdea i-se pune peste ochi: urechile încep să-și vijie, să-și pocnescă, să-și ține,.. picioarele i-se muiară, cărligul bastonului îi scăpă, și cădu móle pe scânduri, cu cordonul încheștat în mână...

Ușa se deschise și ai casei năpădiră cu spaimă!

Curentul ce produsese, făcuse ca vrafurile de foi de manuscris din opera sa „Ce este viața”, se falfăe prin odae ca un stol de porumbei albi, și apoi lin, ușor, una câte una să se depună peste autorul lor, bētrānul dascāl de filosofie, învălindu-l ca într'un giugulgiu... (Ep.)

N. Caragiali-Costach

Gândul de școlă. Ionei în grădină întreabă pe tatăl seu:

— Tătucule de câți ani e persecul ăsta?

— De cinci ani.

— Atunci în anul viitor îl scrie și pe el la școlă de pomi...

FOIȚA

Bētrānul Dascāl

— Schiță —

După ce-și așeză manuscrisul operei sale „Ce este viața”, cu mare îngrijire, își puse căciula, îndesând-o pe urechi, își trase mânușile în mâni, și porni gânditor, precum în tot-d'una era, bētrānul dascāl de filosofie.

Încet, una câte una, cu prea mare băgare de sēmă să nu greșescă picioarele, rezemându-se cu o mână în cărligul bastonului său, și cu alta ținându-se de balustradă, scobora treptele cuibului său, pe care îl locuia de o viață de om și în care se adăposteau copiii și nepoții lui.

Îngândurat de opera ce trebuie să dea la lumină, ai casei îl considerau un urs. Din gură îi scoteau cu mare greutate câte o vorbă: la școlă, acasă, la masă, la lucru, atât și nimic mai mult, și din pricina asta nimeni nu-i eșea în cale nici la plecure, nici la sosire..., și cu toate acestea toți îl iubeau.

Cea din urmă treaptă trecută, deschise ușa și eși.

Acésta e dovadă, că poporul din Munți împreună cu inteligența ce-l încurjură, este pătuns de simțul nobil de a sprigini Societățile culturale.

Biblioteca populară a acestui despartământ, și-a început activitatea, prima oră în comuna Sohodol, inseriindu-se până acum 14 membri, cari regulat și cu plăcere cetesc frumoșele cărți ce le posedă biblioteca — ceea ce e semn bun, deore-ce membrii inscriși dau îndemn a se inscrie și alții.

După acestea presidiul încheie sesiunea prin o vorbire însuflețitoare, mulțumind celor prezenți, pentru interesul arătat, îndemnându-i ca și pe viitor să spriginască acest prețios așezământ cultural.

A urmat apoi banchetul, la care au luat parte aproape 70 persoane, intiligința cu poporul o altă, fără deosebire. În decursul mesei s'au rostit mai multe toaste, de dl director, de părintele Goia, Ciura, Papiu Todescu, Onet, și alții.

Astfel ziua de 11/23 Iulie a fost o zi de sărbătoare mare pentru Munții noștri, unde Moșii au știut să se manifesteze atât moralicesc cât și materialicesc. *Dido.*

Revistă Bisericească.

(O biserică unică în felul ei.) În Ohio s'a inaugurat o biserică unică în felul ei. E construită ca un teatru, sunt întrinsa loge și scaune ca la teatru.

Corul și muzicanții, stând din 40 persoane, șed ca înaintea unei scene. Tribuna predicatorului are forma unei scene. Se află și garderobe pentru public. E interesant a cum a-se cunoșce repertoriul acestei biserice-teatru. Biserica e baptistă.

Procesul Dreyfuss.

Revisuirea procesului căpitanului Dreyfuss s'a început în 7 Aug. n. Orașul Rennes e inundat de lume de curioși. Diarele din Paris și-au așezat trei linii telefonice speciale, între sala de pertractare și Paris.

Când Dreyfuss a fost adus în sală, în mijlocul unei liniști de mormânt, toate privirile erau ațintite pe el. Un căpitan de gendarmi l'a escortat, venind în urma lui. Dreyfuss purta uniforma de căpitan de artilerie, cum fusese, fără sabie. În sală s'a pus pe banca sa de acusat, având la dreapta, și stânga, mai departe, pe apărători, în fața pe jurați. E ceva mai gârbovit, pîrlit de soare și încărunit, dar altfel sănătos, merge destul de vioiu. În sală se uită numai nainte la judecătorii sei, din când în când la apărători. Asupra publicului nu aruncă nici o privire.

A început răspunsurile prin repetirea declarațiunii că... e nevinovat și e nevinovat! Răspunde gândindu-se un pic ce dice. Negă totul, chiar și unele lucruri pe cari apoi, strîmător de întrebările captivante ale președintelui tribunalului, colonel Jouaust, trebuie să le corige recunoscându-le măcar de jumătate.

Dreyfuss e acum de 40 de ani. Pertractarea revisiei acesteia va dura 12—15 zile. Vor fi ascultați peste o 100 de martori, între cari generali, fosti ministri, ministri de resboiu, și alte personaje marcante.

Dreyfuss se ține că va fi pus acum pe picior liber, spre a scăpa Franția de urta lui afacere, care o tulbură dela alte lucrări mai de folos. Versiunea ce predomină e, că Dreyfuss e vinovat, dar neputându-l dovedi prin prinderea documentelor originale, cei interesați a da o pildă de pedepsă a trădătorilor, au fabricat documentele pe temeiul cărora l'au judecat. L'au judecat dar cu documente false, dar având convingere despre păcătoșia lui. Pentru a scăpa însă de agitațiile afacerii lui, acum îi dau drumul. I'a și fost destul.

Din România

Situațiunea agricolă.

Intrégă situațiunea agricolă din Țară s'a îmbunătățit simțitor, în urma seriei de ploii ce a cădut în ultimele 15 zile.

Lipsa de nutreț pentru vite nu se va simți; se va face și fân-otavă.

Porumbul i-au făcut bine ploile, și țarinilor de arătură, ogórelor și mai bine. Cel mai mare bine au adus ploile rapitei, care rar pôte fi așa favorizată ca estimp, căci rar se întâmplă să fie așa ploii în Iulie, tocmai epoca în care se pune rapita, și anul acesta, s'a pus foarte multă rapita.

La grâu se crede într'o producțiune totală de circa 10 milioane de hect. (Media normală a producțiunii de grâu în România, e de altfel peste 20 de milioane hect.)

Ovėsul n'a produs mai nimic anul acesta, iar recolta inului a fost complet nimicică de secetă.

Recolta porumbului promite se fie peste mijlocie, în localitățile mai puțin bătute de secetă; în general înse va fi și asta cu mult mai mică, în raport cu recoltele altor ani.

Grâul nou a apărut pe piete, dar fără ca cumpărările să fie animate

De ocamdată, tot grâul ce sosește în porturi se pune la magazie. Ceea ce s'a vîndut din cel nou, s'a vîndut cu 88 până la 95 de lei chila; iar cel vechiu se vînde cu 86 de lei. Calitatea grâului de est-timp este astfel foarte bună.

NOUTĂȚI

Știre personală. Ilustritatea Sa dl Archimandrit și Vicariu Archiepiscopesc Dr. Ilarion Pușcariu s'a reintors asară la Sibiu. Il. Sa era dus din Sibiu de vre-o 6 săptămâni pentru recreare.

Adunarea generală a „Asociațiunii“ e convocată de către comitetul central pe zilele de 27—28 Aug. n. la Deva.

Vom da în numărul viitor convocarea întrégă.

Artiști români la Deva. Adunarea generală a Asociațiunii de ăstan, va avea particularitatea de a aduna o mănunchiu prețios de artiști români, și anume compatrioții de-ai noștri, la acea adunare, dând ocazie publicului a-i admira. Se vor produce a-nume la Concertul ce se va da în sara zilei prime a adunării: dl *Ioan Dămian* (din Balșa) absolvent al conservatorului de musică din Lipsca, actual cântăreț la opera Regală din Berlin; dsa va cânta mai multe puncte. Se va produce apoi la violină distinsa violinistă *Adelina Piso* (din Săcărâmbu), elevă a conservatorului de musică din București și Viena, o violinistă virtuoasă. Apoi dl *I. Șorban* eminent pianist, elev al conservatorului din Viena și d-sora *Aurelia Baroși*, pianistă alăasă care va acompania pe dl I. Damian și se va produce și singură. Toți ardeleni.

Dr. George Candrea, absolvent de teologie la Sibiu, de filosofie la București, Viena, Graz și Strassburg, fost redactor al „Dreptății“ apoi profesor în București, originar din Neagra (Munții Apuseni), un compatriot al nostru de cea mai bună speranță, — a răposat în Graz la 7 Iul. n. Dădu se-l odihnescă cu cei drepti și buni.

Ce se recere dela un diplomat. Ca să pôte trece pe cariera de „diplomat“, se recere candidatului să fi făcut examenul de Doctor la ore-care universitate, să fi absolvat Academia consulară, să fi făcut examenul de diplomat cu succes, și să știe perfect în vorbire și scris, limba franceză și germană. Dar avându-le toate acestea, tot nu pôte fi diplomat, decât dovedind că are o avere proprie, ce-i aduce un venit anual de cel puțin 6000 fl. anual. Numai având și această și e deschisă „cariera diplomatică“. Adecă în teorie îi e deschisă, dar în fapt un om serios și cunoscător a împrejurărilor, având toate esamenele și un venit de numai 6000 fl. anual din averea proprie, nu pășeste pe această carieră! Căci mai ales la posturile mai de frunte, cheltuelile sunt colosale. D. e. Ambasadorul austro-ungar la curtea de Petersburg, are salar dela monarchie 20,000 fl. și capătă pe lângă asta o „întregire“ de salar de 50,000 fl., și totuși el cheltuiește, și trebuie să cheltuiască, aproape de două ori atâta! La curțile mai mici domnești, situația e relativ și mai nepriincioasă; aci consuli au 10—12,000 fl. salar și trebuie să cheltuiască 40-50,000, deci de 4—5 ori atâta. Pentru aceea și esamenele de diplomați sunt totdeauna așa de grele sau așa de ușore, după-cum comisia află pe candidat potrivit de primit sau de respins, în carieră. Materialul e așa de vast, că ori când pôte trânti pe ori cine la esamen. Dacă împrejurările recer însă luarea candidatului în corpul diplomatic, apoi trecerea peste esamen se face cu siguranță...

Inmormântarea unui preot. În 17 Iuliu v. a trecut la celea eterne Ioachim Marcu, fost paroch gr. ort. în comuna Păuca (tractul Mercurei). Adormitul în Domnul a ajuns etatea de 60 de ani, după ce 30 de ani a servit la altariul Domnului. În răstimpul păstoririi sale, a reparat radical biserica,

a făcut casă parochială, ce până atunci lipsea; a înființat un Fond de bucate spre scopuri bisericesti, iar în anul din urmă a vieții sale pastorale sa zidit o școlă întru toate corespunzătoare recerințelor timpului de astăzi.

Inmormântarea acestui slujitor al Domnului s'a făcut în 19/31 Iul. Serviciul divin la îndeplinit preoții: Patriciu Marcu (Tău) Ioan Pop (Beșineu), Ioan Răulea (Bogatu). Vasiliu Bratu (Armeni) și perotul gr. cat. din Gusu. Coseciug a fost însoțit de jalnica soție Ana și fii sei, Nicolae înv., Maria, Sinefa, Patriciu stud. abs. de Năsăud, Valeriu și Letiția — apoi de întrégă turma cuvântătoare și de streini din comună.

Corul funebreal l'a condus harnicul înv. gr. ort. I. Banu din Cergăul-mare, asociat de mai mulți studenți și cantori din jur.

Ambițiile tineretului maghiar. Scriind despre greutățile de-a străbate pe cariera consulară ori diplomatică a monarchiei, cariere pentru care trebuie și nițică ambiție, „B. H.“ spune următoarele despre tinerimea superiără maghiară:

„Natura ungarului e de așa, că nici ambițiunea celor mai capabili nu e mai mare ca a fi... solgăbiru în comitatul seu, sau... vîcenotar în orașul seu natal. Chiar și pe cei mai pretentioși omeni, îi mulțumesc în grijirea de afacerile lor familiare. În pozițiile cele forte înalte de diplomați, și în cele împreunate cu mari salarii, de consuli, pentru aceea sunt tot Nemți austriaci, Cehi și Poloni, pentru-că la universitatea din Budapesta, se află o mie de juriști (adecă mai toți!) cari ar fi perfect mulțumiți dacă după rigorose, ar putea ajunge... solgăbiru sau subijde în comitatul Pestei“...

Nouă ne pare că n'o fi lucru tocmai așa. Nu-s cei 1000 de juriști patrioți chiar așa lipsiți de ambiție, ci sunt lipsiți de — parale! Căci nemeșii și nemeșii până au parale nu știu cruța ca Cehii, Polonii și alții, ci atâta bat din pinteni, până bate și doba la ușa lor..

Se pripășesc apoi prin cele cancelarii și strigă pe „stat“, părintele lor, să-i milue, luând pânea din gura lumii întregi, în totă țara, spre a le-o da lor! Aceștia apoi, și fiii lor, nu mai pot avea ambiții de-a ajunge — consuli ori diplomați, ci-s încântați că-s a-grăiți per „Măria-Ta“ de Badea Tóder, pe care îl bruschéază și nedreptățesc în chip imoral, cu suflet de scăpătați.

Môrte. Subscriși cu inima înfrântă de durere anunță môrtea tatălui lor resp. socru și moș *Nicolae Simulescu sen.*, întemplată la 27 Iuliu v. c. Rămășițele pămîntesci ale scumpului defunct sau așezat spre odihnă eternă Joi în 29 Iuliu în cimiteriul din Mihăleni. Nicolae, ca fiu, Iustina ca noră, Dionisiu și Virgil ca nepoți.

O reflecșiune

la articolul dlui Lazar Triteanu publicat în Nr. 62 și 63 din „Telegraful Român“, — despre „Educațiunea sexului frumos“.

Primim dela o damă română un respuns mai lung la lucrarea dlui L. Triteanu amintită mai sus. Dăm din ea părțile principale:

St. Dle! Cu indignare resping imputările făcute din partea Dtale la adresa fetelor crescute în „Closter“. Că întru atâta li s'ar fi sucit și întunecat consciința cu învățăturile bizare jesuitice, încât reintorse acasă să nu vree să mai cerceteze nici biserica noastră strămoșească! Regret mult, domnule, când Dvoastră tinerii, chiar unive rsitarii, ne faceți o critică atât de aspră, și întrebuițeți cuvin te fraceze, ce chiar dómnele, respective damicele crescute prin pensionate românești le folosesc: „Bonjour“, „Adio“, „au revoir“! Noi crescute în „Closter“, aceste cuvinte le folosim numai atunci, când avem o rară ocașie de a vorbi franțuzește.

Iar espresiuile germane, de cari Dta te folosești, le-am auđit și dela fete crescute în spirit curat românesc, înse ele vorbesc mai mult ungrește, căci firește limba germână e mai grea și nu fiește-care și-o pôte însuși. Noi vorbim, e drept, o limbă frumoasă, cultă, dar nu ne desprețuim nici limba noastră.

Dta prea aspră critică faci asupra „sexului frumos“. Acésta e numai ore-care scuză pentru tinerii noștri, cari cu atâtea apucături, se ferece de fete „prea cuminte“, cum și de care nu sunt prea cuminte. De fetele române e tot rău, — de sunt prea crescute, se ferece de ele, de nu sunt cres-

cute, iarăși se ferece! Numai bani să fie, c'apoi aceia acoper și cultura și simplicitatea.

Dar noi românii suntem sëraci, și iubiiții noștri părinți se silesc a ne da o creștere bună și corespunzătoare și pentru societatea străină — și ne cresc și în Closter, dacă nu putem ajunge aiurea. Noi românele, țici că nu știm vorbi bine limba maternă. D'apoi străinele, cu cari se căsătorec atâtea tineri români, mai bine vă înțeleg românece? Apoi cum se nu ne critice străinii, când Dvoastră vă bateți joc de noi! Oh, că réu am ajuns românețele, căci suntem sërace, și zice că nu puține au „noroc“, că se interesază de unele din ele, chiar străinii!

Eu știu casuri, unde o fată cultă, frumoasă, plăcută și bogată, s'a întors acasă din baluri și societăți românece, cu rele suveniruri ba și lăcrămând, pentru ce? Fiind-că era fată modestă și nu i-s'a fost dus vestea, că are bani mulți, și în această stare a sufletului, ei a venit un avocat german și a fidanțat-o; ea s'a dus bucuros. Dar i-a mers în același timp și vestea despre zestrea frumoasă ce o capătă Neamțul și atunci a venit iute să o petescă și un medic român, — la ce dómna mamă, mare proprietăresă, a respuns că nainte de acésta cu câțiva ani, a avut fată mare, dar acum nu mai are, e mireasă, și nu voesc se abdică Neamțului, care fără multă știricire după avere, din curată simpatie, a venit să-i cêră frumoșă fată!

Dvoastră universitarii vă creșteți cu stipendii românești, apoi mergeți și vă căsătoriți cu fete străine, adesea din clasele de jos, și le faceți dómne mari. Acelea sunt mai mult de cât noi?

Nu trebuie să ne mirăm, când 'și-bat joc și ne desprețuesc străinii, când noi înșine ne batjocorim. Dta, domnule, ne batjocorești în public. Ce e pentru noi, învățăm pe băncile școlii, iar ce nu e pentru acolo, învățăm în viață, — dar Dta pretinđi prea mult în disertația dtale. Și ore în care școlă se învață aceste? La pian esecutăm în toate zilele piese străine și nu ne înveselim sufletul cu melodii române? Dar chiar Dvoastră pretinđeți ceva „clasic“, căci altcum nu suntem pianiste bune. Că nu ne ocupăm cu lucruri casnice, acésta nu e adevăr; fetele bune își împart timpul pentru toate așa, ca să nu le devină monoton, mai lucră și te mai și distragi. Ce crimă-i asta?

Țici că literatii români nu au trecere. Dar și așa suntem „prea cu minte“! Dacă ne-am ocupa mai mult și cu literatură, și mai tare ați fugi de noi, — și nu ne-ar rămâne nici timp de mămăligă...

Complimentele D-Tale făcute „sexului frumos“ crescute în Closter-e, te rog a le reținea, ori ale restringe în cadrele cuvenite. Atâta de astă-dată.

*Modesta Româncușă
din Podgoria Aradului.*

VARIETĂȚI

Clubul—divorțătorilor. În San-Francisco esistă un club, până aci necunoscut în Europa: clubul divorțătorilor, în care pot intra numai bărbații nenorocoși în căsătorie. Americanele sunt neastempărate, de când se pot divorța sub cele mai bogate pretexte. Motive de divorț? Președintele clubului, un om escelent, e divorțat pentru că furma; fundatorul clubului era nesuferit soției pentru-că vorbea nóptea; administratorul, un gentleman perfect, un baron, a trebuit să se invoiască la divorțul soției, căci îi făcea observări pentru spese cu toileta. Sunt membri pe cari i-au părăsit femeile, pentru că au refuzat să le ducă la concertele de cafele, pentru că nu voiau să prânzescă mai mult ca odată pe săptămână la socri, sau nu iubeau câinii. Sunt și de aceia, cari și-au vędut casa stricată, în urma unei discuții politice, literare, despre arte sau despre — bucătărie.

Clubul este un centru de distracție și mângăiere reciprocă pentru bărbații nefericiți. Iar succesul clubului constă în a „scăpa“ pe mulți nechibzuiți, de a ajunge în 6 luni membri în club.

Posta redacțiunii.

Dlul I. B. în C. Manuscrisul respectiv nu-l mai avem.

S. R. paroch în N. Despre decursul adunării „Asociațiunii poți să ne scrii ceva, arătând-fie și pe scurt — decursul aceleia. cuprinsul disertației, rezultatul alegerii și altea. Biserica încă nu-i gata, deci nu se pôte vorbi încă de terminul sfințirii.

D-lui S. S. în P. D-Ta ai publicat deja poesia „Păstorul“ în alt țiar. De ce ni-o trimiți acum, după câteva luni, și n'ouă tot aceea?

Sz. 5900/1899

[156] 1—3

főszlgb.

Pályázat

Resinar közsegben rendszeresített segédjegyzői állás betöltése céljából pályázat nyjtatik, és felhivatnak a pályázni kívánók, miszerint kellően felszerelt kérvényeiket folyó évi szeptember hó 15-éig alólírotnál adják be.

Ezen állással egybekötött illetmények:

1. fizetés 400 frt.

2. lakpénz 30 frt.

3. tüzfia átalány 20 frt.

Nagy-Szeben, 1899 évi augusztus hó 5-én.

A járási főszolgabíró

Fabritius.

Nr. 270/899.

[151] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante învățătorești din comunele mai jos însemnate, aparținătoare tractului protopresbiteral al Treiscaunelor, se publică concurs cu termin până la 15 August a. c.

1. **Chezdi-Mărtănuș**, cu salariu de 300 fl. 25 cr. din cari 50 fl. ajutor dela Ven. Consistoriu, cuartir liber în edificiul școlii și 2 stângini lemne.

2. **Covasna**, postul de învățător primar cu salariu de 330 fl. și relut de cuartir.

3. **Dobêrleu**, salariu 300 fl. și cuartir în edificiul școlii.

4. **Intorsura-Buzêu**, postul de învățător primar, cu salariu de 300 fl. și cuartir liber.

6. **Marcoș**, salariu de 300 fl. anticipativ lunar și cuartir liber.

6. **Vama-Buzêu**, salariu 300 fl. din cari 100 fl. ajutor dela Ven. Consistoriu, cuartir liber în edificiul școlii și lemnele trebuincioase.

Reflecții la vr'unul din aceste posturi, împreunate toate cu cantoratul, se și asternă cererile concursuale, instruite conform normelor în vigôre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral, în termenul deschis, având a se prezenta în biserică în vr'o Duminecă sau Sêrbătore pentru a și arăta dexteritatea în cântări.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor, în conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Bretcu, 10 Iuliu 1899.

Dimitrie Coltofeanu

protopop

Nr. 358—1899

[152] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătorești vacante din comunele bisericesti mai jos însemnate, protopresbiteratul Ungurașului, se scrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în diarul „Telegraful Român“.

1. **Gâlpuia**, cu salariu anual de 300 fl. prin repartitiune dela popor, cuartir în edificiul școlii și grădină.

2. **Stina**, cu salariu anual de 300 fl. prin repartitiune dela popor, cuartir în edificiul școlii și grădină.

3. **Tâmașa**, cu salariu anual de 300 fl. prin repartitiune dela popor, cuartir în edificiul școlii și grădină.

Concurenții au a și asterne cererile lor instruite conform normelor din vigôre, până la termenul sus indicat, la subscrisul oficiu protopresbiteral, și a se prezenta până în ziua alegerii în vr'o Duminecă sau Sêrbătore la biserică, spre a fi cunoscuți poporului și spre a și arăta dexteritatea în cântări.

Fizeș-Sânpetru, 6 Iuliu 1899.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Ungurașului, în conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Pavel Roșca

protopresbiter

ad Nr. 442/899

[153] 1—3

Concurs

Pentru îndeplinirea postului învățătoreștii la școla gr. or. rom. din Batiș, se scrie concurs în „Telegraful

Român“ cu termin de 30 zile dela prima publicare.

Salariu 300 fl., cuartir în edificiul școlii, grădină de legumi și 2 stângini de lemne, din care are să se încăldescă și școla.

Concursele instruite în sensul legilor din vigôre, au a se asterne în termenul deschis, oficiului protopresbiteral.

Deva, 17/29 Iuliu 1899.

Oficiul protopresbiteral al Devei, în conțelegere cu comitetul parochial respectiv:

George Romanul

protopresbiter

ad Nr. pp. 403—1899

[150] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătorești dela școlile confesionale române gr. or. din mai jos însemnatele comune în protopresbiteratul Turdei, se scrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Banabic**, un post de învățător ca salariu anual de 300 fl., grădină, cuartir și lemne.

2. **Hărăstăș**, un post de învățător cu salariu de 300 fl. cuartir și grădină.

3. **Sopor**, un post de învățător cu salariu de 300 fl. cuartir și locuință.

4. **Hidiș**, un post de învățător cu salariu de 300 fl., și pentru grădină, lemne și cuartir 11 fl.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, se și subșternă cererile concursuale instruite conform legilor în vigôre la subscrisul oficiu, până la termenul sus arătat, cu aceea, că cei aleși vor avea a conduce cântările în biserică în Dumineci și Sêrbători, și în cele 3 comune mai dintâi vor avea a îndeplini și funcțiunile cantorale.

Cojocna, 12 Iuliu 1899.

In conțelegere cu comitetele parohiale respective ca senate școlare —

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Turdei.

Teodor Ciortea

adm. pp.

Nr. 284

[149] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învățătorești dela școlile gr. or. elementare din parohiile mai jos însemnate în tractul protopresbiteral al Cetății de pîtră, prin acesta se scrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Cărbunariu**, cu salariu anual de 300 fl. din care suma de 200 fl. repartitiune pe popor, 40 fl. din lada bisericeii și folosirea a 6 jugăre de pământ arător în preț de 60 fl., cuartir și lemne de foc.

2. **Fênațe** cu salariu de 300 fl. v. a. din care 150 fl. repartitiune pe popor ear 150 fl. ajutoriu de stat; cuartir, și pentru încălditul școlii și a cuartirului 10 fl.

3. **Vălenii-Somcuții**, cu salariu de 300 fl. v. a. din repartitiune pe popor, cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, au a și asterne petițiunile instruite conform legilor în vigôre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral, în termenul deschis, de unde se pot lua și informațiuni mai de aproape cu privire la fie-care post.

Fênațe la 10 Iuliu 1899.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Cetății de pîtră, în conțelegere cu comitetele parohiale.

Teodor Șovrea

adm. prot.

Nr. 652—899

[154] 1—3

CONCURS

Devenind vacante posturile învățătorești din jos arătatele comune, prin acesta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare, cu emolumentele următoare:

1. Pentru școla din **Rêșnov**, 3 posturi cu câte 300 fl. salar, cortel și lemne.

2. La școla din **Vlădeni**, 1 post cu 300 fl.

3. La școla din **Șimon**, 1 post cu 300 fl.

4. La școla din **Poiana-Mêrului**, 2 posturi cu câte 300 fl., cortel și lemne.

5. La școla din **Moeciulsu perior**, 1 post cu salariu de 300 fl.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, au a și asterne suplicile, instruite conform legii, — subscrisului oficiu.

Concurenții sunt îndatoriti a se prezenta în vre-o Duminecă sau Sêrbătore, poporului în biserică, spre a și arăta dexteritatea lor în cântările și tipicul bisericesc.

Zernesci, 7 Iuliu 1899.

In conțelegere cu respectivele comitete parohiale —

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului.

Traian Mețian

protopresbiter

Nr. 150/899

[153] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învățătorești vacante în comunele bisericesti următoare din protopresbiteratul Câmpenilor, se publică concurs cu termin de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Câmpeni**, un post învățătoreștii cu salariu 300 fl. v. a. și pentru locuință și grădină 50 fl. v. a. din fondul școlar, având concurenții a se prezenta în biserică, pentru cunoșcere și cântare.

2. **Certegea**, un post învățătoreștii cu salariu de 300 fl. v. a. din fondul bisericesc și repartitiune, locuință și grădină.

3. **Gârda de jos**, un post învățătoreștii cu salariu de 300 fl. v. a. din repartitiune, locuință și grădină.

4. **Lăpuș**, un post învățătoreștii cu salariu de 300 fl. v. a. din repartitiune, locuință și grădină.

5. **Lăzesci**, un post învățătoreștii cu salariu de 300 fl. v. a. din repartitiune, locuință și grădină.

6. **Neagra de jos**, un post învățătoreștii cu salariu de 300 fl. v. a. din repartitiune, locuință și grădină.

7. **Ponorel**, un post învățătoreștii cu salariu de 300 fl. v. a. din repartitiune, locuință și grădină.

8. **Sohodol-Peleș**, un post învățătoreștii cu salariu de 300 fl. v. a. din repartitiune, locuință și grădină.

9. **Poiana-Valeaverde**, un post învățătoreștii cu salariu de 300 fl. v. a. din repartitiune, locuință și grădină.

10. **Vidra-medié**, un post învățătoreștii cu salariu de 300 fl. v. a. din fondul școlar, locuință și grădină.

11. **Vidra-de-sus**, un post învățătoreștii cu salariu de 300 fl. v. a. din cassa bisericeii, locuință și grădină, sau relut, și alte venit.

Doritorii de a ocupa vr'unul din aceste posturi, se trimită cererile lor concursuale cu documentele recerute de legile din vigôre la subscrisul oficiu în timpul deschis.

Oficiul, protopresb. gr. or. al Câmpenilor. Câmpeni. 6 Iuliu 1899.

Romul Furdii

protopresb.

[122]

3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățător în clasa a II-a a școlii confesionale române gr. or. din Cristian, protopresbiteratul Sibiiului, se scrie concurs, cu termin de 30 zile dela datul publicării în diarul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post, sunt:

1. Salariu anual 300 fl. și anume, a) 210 fl. din alodiul comunal, ce se dă în rate lunare anticipative

b) 90 fl. din repartitiune de la popor, ce se dă în doué rate anuale;

2. Cuartir în edificiul școlii;

3. Patru stângini lemne de foc, numai pentru învățător.

Dela respectivul se cere ca să țină cântul în biserică, cu deosebire cu copii la liturgie, Dumineca și Sêrbătore pres-te întreg anul școlar 1899/1900; și pentru de a se vedea dexteritatea sa în cântări, va avea a se prezenta în vre-o Duminecă, sau Sêrbătore, în biserică, mai nainte de ziua alegerii.

Alegerea va fi numai în mod provisor.

Reflecții au a și da cererile instruite conform legii, la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului.

Din ședința comitetului parochial din Cristian, ținută la 13 Iunie 1899.

Vasilii Balan Ioan Dordea

președinte

notariu

ad Nr. pp. 400—1899

[136] 2—3

Concurs repetit

Pentru întregirea postului de paroch. în vacanța parochie de clasa a III-a din comuna Mărișel, prin acesta se scrie concurs repetit cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunnte cu acest post, dau un venit sigur anual de 413 fl. 28 cr.

Doritorii de a competi la acest post, au a și asterne suplicile de concurs, instruite în sensul normelor în vigôre, subscrisului până la termenul sus indicat, și a se prezenta în parochie la biserică, în vre-o Duminecă sau Sêrbătore, ca să fie cunoscuți din partea poporului.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Clujului, în conțelegere cu comitetul parochial.

Cluj, 26 Iunie 1899.

Tulin Rosescu

protopresbiter

Nr. 219/1899 protopresb [131] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătorești vacante din comunele bisericesti mai jos însemnate, protopresbiteratul Mediașului, se scrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în diarul „Telegraful Român“.

1. **Buzd**, cu salariu anual de 300 fl. v. a. solviți din repartitiune dela popor în suma de 49 fl. v. a., iar suma de 251 fl. v. a. se va solvi ca ajutor de stat pentru întregirea salariului învățătoreștii, pe basa rescriptului ministerial din 6 Maiu 1898 Nr. 80674/97, cuartir natural și lemnele necesari pentru foc.

2. **Șaroș**, cu salariu anual de 300 fl. v. a. solviți din repartitiune dela popor în suma de 259 fl. v. a., iar suma de 41 fl. se va solvi dela comuna politică, cuartir și lemnele de foc.

3. **Vorumloc**, cu salariu anual de 300 fl. v. a. solviți din repartitiune dela popor în suma de 77 fl. v. a., iar suma de 223 fl. se va solvi ca ajutor de stat pentru întregirea salariului învățătoreștii, pe baza rescriptului ministerial din 11 Ianuarie 1897 Nr. 56489, cuartir natural și lemnele necesari pentru foc.

Concurenții au să se prezenteze în vre-o Duminecă ori Sêrbătore la biserică din parohiile amintite, spre a și arăta dexteritatea în cântările bisericesti, și au a și asterne cererile instruite conform normelor din vigôre, până la termenul sus indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Mediaș, 29 Aprilie 1899.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediașului, în conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Romul Mircea

protopop